

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 17Co/209/2014
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8113219032
Dátum vydania rozhodnutia: 13. 11. 2014
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Jana Burešová
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2014:8113219032.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v právnej veci navrhovateľky: PeaDr. O. A., nar. XX.XX.XXXX, S. X, Z., zast. JUDr. Petrom Rakom, advokátom so sídlom Masarykova 13, Prešov, proti odporcovi: Rapid life životná poisťovňa a.s., Garbiarska 2, Košice, IČO: 31 690 904, zast. JUDr. Gabrielom Gulbišom, advokátom so sídlom Němcovej 22, Košice, o zrušenie rozhodcovského rozsudku, o odvolaní odporcu proti rozsudku Okresného súdu Prešov č. k. 12C/169/2013-117 v spojení s dopĺňacím rozsudkom č. k. 12C/169/2013-165 zo dňa 10.6.2014 jednohlasne takto

rozhodol:

P o t v r d z u j e rozsudok súdu prvého stupňa v spojení s dopĺňacím rozsudkom Okresného súdu Prešov č. k. 12C/169/2013-165 zo dňa 10.6.2014.

odôvodnenie:

Napadnutým rozsudkom súd prvého stupňa zamietol návrh na prerušenie konania.

Zrušil rozhodcovský rozsudok Arbitrážneho súdu Košice, Alžbetina 41, 040 01 Košice, sp. zn. 3C 1837/2012 zo dňa 19.1.2012.

Vyslovil, že odkladá vykonateľnosť rozhodcovského rozsudku Arbitrážneho súdu Košice, Alžbetina 41, Košice, sp. zn. 3C 1837/2012 zo dňa 19.1.2012 do právoplatnosti tohto rozhodnutia.

Rozhodnutie právne odôvodnil podľa ust. §§ 52 ods. 1 až 3; 53 ods. 1 až 3 Občianskeho zákonníka, §§ 1 ods. 2; 40 ods. 1, 2; 43 ods. 1 zákona č. 244/2002 Z. z. o rozhodcovskom konaní a aplikoval Smernicu Rady 93/13/EHS.

Konštatoval, že rozhodcovská doložka, na základe ktorej rozhodcovský súd rozhodol, je formulovaná vo všeobecných poisťných podmienkach, konkrétne v článku XV. a je súčasťou neprehľadného textu písaného malými písmenami splyvajúceho s ostatnými zmluvnými podmienkami uvedenými vo všeobecných poisťných podmienkach.

Podľa tejto rozhodcovskej doložky všetky vzájomné spory a sporné nároky z poistenia budú rozhodnuté v rozhodcovskom konaní. Rozhodcovská doložka tak znemožňuje poistenému spotrebiteľovi zvoliť si spôsob riešenia prípadného sporu a núti ho v prípade sporu alebo sporných nárokov podrobiť sa výlučne rozhodcovskému konaniu, a tým mu odoberá možnosť brániť svoje práva pred všeobecným súdom.

Z uvedeného dôvodu rozhodcovská doložka spôsobuje značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán, a to v neprospech spotrebiteľa.

Vychádzajúc zo Smernice ES/93/13 EHS (písm. q) bod 1), neprijateľnou zmluvou podmienkou je podmienka, ktorá bráni spotrebiteľovi v uplatňovaní práva podať žalobu alebo akýkoľvek iný opravný prostriedok, najmä vyžaduje od spotrebiteľa, aby riešil spory výhradne arbitrážou, nevhodne obmedzuje prístup k dôkazom alebo ukladá mu povinnosť dôkazného bremena, ktoré by podľa práva, ktorým sa zmluvný vzťah riadi malo spočívať inej zmluvnej strane.

Podľa uvedeného je teda neprijateľné, aby rozhodcovské konanie bolo dojednané ako výlučný prostriedok na riešenie sporov akejkoľvek spotrebiteľskej zmluvy.

Zmluvná podmienka, ktorou dodávateľ vopred stanoveným obsahom rozhodcovskej doložky uložil, že všetky spory zo spotrebiteľskej zmluvy budú riešené ním zvoleným rozhodcom, je v hrubom nepomere v neprospech spotrebiteľa ako slabšej zmluvnej strany v právnom vzťahu zo štandardnej spotrebiteľskej zmluvy, ktorý vzťah teória a prax navyše označujú za faktický nerovný, nevyvážený, a preto nie sú pochybnosti o tom, že takáto zmluvná podmienka sa prieči dobrým mravom a je absolútne neplatnou.

Súd prvého stupňa poukázal aj na nález Ústavného súdu Českej republiky vo veci sp. zn. III. ÚS 562/2012 zo dňa 24.10.2013 a ďalej konštatoval, že aj v tejto právnej veci podľa článku XV. Všeobecných poistných podmienok bodu 2, z obsahu dojednaní vyplýva, že výber rozhodcovského súdu alebo rozhodcov má v moci jedine odporca.

Súd prvého stupňa sa stotožnil s právnym záverom Ústavného súdu Českej republiky vysloveným vo vyššie uvedenom náleze, že pre platnosť dojednanej rozhodcovskej doložky v spotrebiteľských zmluvách sa predpokladá najmä transparentné a jednoznačné pravidlo pre určenie osoby rozhodcu. Táto podmienka nie je splnená, pokiaľ je v predmetnej rozhodcovskej doložke určené, že všetky spory budú rozhodované rozhodcom, ktorého určí práve odporca. Takéto znenie rozhodcovskej doložky nezaručuje procesné práva účastníkov konania porovnateľné s konaním, ktoré by prebiehalo v prípade, kedy by sa spotrebiteľ v takom dojednaní nezaviazal.

Súd mal zato, že rozhodcovská doložka nachádzajúca sa v poistnej zmluve uzatvorenej medzi odporcom a navrhovateľkou ako spotrebiteľkou v časti Všeobecných obchodných podmienok pod bodom XV. nebola navrhovateľkou osobitne dojednaná, čo vyplýva aj z jej zaradenia do všeobecných obchodných podmienok.

Praktickým dôsledkom takéhoto ustanovenia o rozhodcovskej doložke tak, ako je formulovaná v časti XV., spotrebiteľovi - navrhovateľke bola prakticky odopretá možnosť brániť svoje práva pred všeobecným súdom, čím reálne došlo k narušeniu Smernicou sledovanej rovnováhy medzi zmluvnými stranami v neprospech spotrebiteľa.

Podpisom zmluvy spolu so všeobecnými poistnými podmienkami, obsahom ktorých je aj takáto doložka, sa navrhovateľka reálne vopred vzdala práva na účinnú právnu ochranu a rozhodcovský rozsudok iba formálne prebral argumenty žalujúcej strany a nevyporiadal sa s inštitútmi zameranými na ochranu práv vyplývajúcich pre spotrebiteľa zo spotrebiteľskej zmluvy.

Na tomto fakte podľa názoru súdu nič nemení skutočnosť, že v deň podpisu zmluvy podpísali zmluvné strany ako pokračovanie predtlačenej formulára poistných podmienok aj osobitné zmluvné dojednania odkazujúce na tú istú rozhodcovskú doložku, teda doložku uvedenú v poistných podmienkach.

Okrem iného dojednaná rozhodcovská doložka v článku XV. všeobecných poistných podmienok spôsobovala nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech navrhovateľa, keďže ho nútila k rozhodcovskému konaniu, pričom rozhodcovský súd mohol vybrať len odporca bez možnosti navrhovateľky podieľať sa na jeho kreovaní.

Samotné podmienky rozhodcovského konania v zmysle rokovacieho poriadku rozhodcovského súdu určeného odporcom nespĺňajú ani podmienky ústavnosti.

Napriek tomu, že rokovací poriadok podľa § 16 zakotvuje právo odporcu na odpoveď na žalobu, avšak s výnimkou tzv. skráteného konania, pokiaľ predmetom sporu je peňažná pohľadávka nepresahujúca 66.500,- euro, a to aj vo vzťahu k spotrebiteľom, kedy sa tento o začatí rozhodcovského konania v takomto prípade dozvie až doručením rozhodcovského rozsudku.

V zmysle ustanovenie § 29b rokovacieho poriadku je síce spotrebiteľ v prípade nárokov vyplývajúcich zo spotrebiteľskej zmluvy oprávnený domáhať sa ústneho prejednávania veci, avšak vzhľadom na hranicu tzv. skráteného konania je aplikácia uvedeného ustanovenia rokovacieho poriadku pre spotrebiteľa v podstate vylúčená.

Okrem iného požiadavka ústneho prejednávania podlieha poplatkovej povinnosti vrátane úhrady vecných nákladov, ak by spotrebiteľ žiadal uskutočnenie ústneho prejednávania v mieste svojho trvalého bydliska mimo sídla rozhodcovského súdu.

Spotrebiteľovi sa v prípade podania odporu priznáva neprímerane krátka lehota 5 dní oproti 15-dňovej lehote priznanej odporcovi na podanie odporu proti platobnému rozkazu v rámci súdneho konania, pričom na odpor v rámci rozhodcovského konania sa prihliada iba za podmienky zaplatenia požadovaného poplatku.

Na základe uvedeného je preto možné jednoznačne konštatovať, že rozhodcovské konanie v rámci predmetného spotrebiteľského sporu nezaručuje porovnateľné procesné práva so súdnym konaním a spôsobuje hrubú nerovnováhu v právach a povinnostiach vo vzťahu dodávateľ a spotrebiteľ v neprospech spotrebiteľa ako slabšej procesnej strany.

Preto súd prvého stupňa v zmysle ust. § 41 písm. c) predmetný rozhodcovský rozsudok zrušil a na návrh navrhovateľky v zmysle ust. § 40 ods. 2 zák. č. 244/2002 Z. z. rozhodol aj o odložení jeho vykonateľnosti, a to až do právoplatnosti výroku o zrušení rozhodcovského rozsudku.

Dopĺňacím rozsudkom č. k. 12C/169/2013-165 zo dňa 10.06.2014 súd prvého stupňa vyslovil, že o trovách konania rozhodne v rozsudku vo veci samej.

Dopĺňací rozsudok právne odôvodnil podľa ust. § 166 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku konštatujúc, že v rozsudku č. k. 12C/169/2013-117 zo dňa 1.4.2014 nerozhodol o trovách konania, preto bol dňa 10.6.2014 vytýčený termín pojednávania za účelom vyhlásenia dopĺňacieho výroku ohľadom trov konania.

Proti tomuto rozsudku v spojení s dopĺňacím rozsudkom podal v zákonom stanovenej lehote odvolanie odporca.

Poukázal na to, že súd prvého stupňa neobjasnil skutkový stav, nesprávne posúdil navrhovateľku ako spotrebiteľa, vec nesprávne právne posúdil a nesprávne aplikoval zákon č. 244/2002 Z. z. o rozhodcovskom konaní na daný prípad. Rozhodcovská doložka bola platná, individuálne dojednaná a v súlade s ňou a stanovenými podmienkami vo všeobecných poistných podmienkach (ďalej len

VPP) rozhodoval stály rozhodcovský súd. Napadnuté rozhodnutie je jednostranne namierené proti odporcovi a v rozpore s ním predloženými dôkazmi v snahe dosiahnuť za každú cenu svojim nesprávnym rozhodnutím „zmenu“ v postavení navrhovateľky ako spotrebiteľa, namiesto objektívnej kategórie navrhovateľky ako sprostredkovateľky poistenia, teda profesionálneho podnikateľa v tejto oblasti. Súd nesprávne konštatoval, že navrhovateľka bola laikom - spotrebiteľom, pretože nebola zaregistrovaná v živnostenskom registri. Súd „tento dôkaz“ prevzal od navrhovateľky ako podstatný pre preukázanie, že navrhovateľka nevykonávala podnikateľskú činnosť. Súd tiež nesprávne uzavrel, že rozhodcovská doložka sa nachádza v čl. XV. VPP namiesto záveru, že táto sa nachádza v Osobitných zmluvných dojednaniach v čl. 2, ktoré nie sú súčasťou VPP a od VPP nemohli byť už ani viac oddelené, aby si ich navrhovateľka nevšimla, neprečítala a neoboznámila sa s nimi, a to v situácii, keď pracovala ako sprostredkovateľka poistenia - profesionál vo svojom odbore. Súd tiež nesprávne uzavrel, že aj keď sa navrhovateľka už pred 3 rokmi podrobila identickej rozhodcovskej doložke, mala navrhovateľka zaplatiť z dôvodu nátlaku. Takýto záver nemá oporu v žiadnom prejave vôle navrhovateľky. Súd mal žalobu zamietnuť pre nepreukázanie postavenia navrhovateľky ako spotrebiteľa.

Podľa odporcu je napadnutý rozsudok nepreskúmateľný aj z dôvodu, že súd prvého stupňa sa nezaoberal zákonnými povinnosťami sprostredkovateľa poistenia, u ktorého aj samovzdelávanie a poznanie zákonných noriem upravujúcich ich činnosť patrí medzi zákonné povinnosti osoby, ktorá vykonáva takúto špecializovanú podnikateľskú činnosť. Súd nepodrobil tieto zákonné povinnosti prieskumu a odôvodnenie napadnutého rozhodnutia o týchto povinnostiach neobsahuje ani zmienku. Súd sa snažil dotlačiť dôkazný stav tak, že celé vzdelávanie, vedomosti a schopnosti navrhovateľky v danej činnosti prisúdil na vrub odporcu a svojím rozhodnutím sa snaží navrhovateľku do viesť do roviny spotrebiteľa.

V prípade, ak súd prvého stupňa vyjadril pochybnosť o kvalite rozhodovania v rozhodcovskom konaní, mal vstúpiť do dokazovania vo vzťahu k rozhodcovskému súdu. K tomuto však nevykonával žiadne dokazovanie. Konal v rozpore so zákonom, keď „pripísal“ len tvrdeniam a výpovedi navrhovateľky najvyššiu dôkaznú váhu a nehodnotil aj ostatné listinné dôkazy predložené odporcom, a ktoré navrhovateľka dobrovoľne podpísala na znak súhlasu so svojou prejavenu vôľou s právnym úkonom - uzavretím poistnej zmluvy bez akýchkoľvek výhrad.

Odporca poukazujúc na základné povinnosti sprostredkovateľa poistenia vyplývajúce zo zákona č. 340/2005 Z. z., resp. zákona č. 186/2009 Z. z. ďalej namietal, že jediným argumentom (nie dôkazom) pre navrhovateľku a súd vo veci preukázania tvrdenia o tzv. neprijateľnej podmienke je len „dôkaz“ spočívajúci vo formálnom porovnaní textu rozhodcovskej doložky v zmluve s textom obsiahnutým v § 53 ods. 4 písm. r) Občianskeho zákonníka. Tvrdil, že ak by chcel zákonodarca vytvoriť v uvedenom ustanovení tzv. „čiernu listinu“ vždy neprijateľných podmienok, použil by inú formuláciu, napr. „je vždy neprijateľná“, čím by postuloval nevyvrátiteľnú domnienku.

Súd bez toho, aby konfrontoval účelové tvrdenia navrhovateľky s jej písomnými prejavmi, v rozpore s ustanovením § 35 ods. 2 Občianskeho zákonníka tento písomný prejav vôle v rozsudku vynechal, resp. sa ho pokúsil bagatelizovať absurdným tvrdením, že ide o formulárovú zmluvu vypracovanú odporcom. Súd tak postupoval napriek tomu, že si musel byť vedomý judikatúry ESD C-478/99.

Poukazujúc na rozhodnutie Súdneho dvora EÚ vo veci Korčkovská C-76/10 odporca ďalej namietal, že napadnuté rozhodnutie je arbitrárne a súd sa vyhol svojej povinnosti vykonať riadne test primeranosti podmienky v zmysle ust. § 53 ods. 10 (zrejme OZ).

Podľa odporcu sa mal súd prvého stupňa zaoberať rozporom medzi výpoveďou navrhovateľky a jej písomnými prejavmi, ktoré vyplývajú zo Záznamu o potrebách klienta. Argumentoval, že súd by nepochybne správne právne posúdil, ak by zistil skutočný stav veci, že odkaz v Osobitných zmluvných dojednaniach na text v časti XV. VPP logicky nerobí Osobitné zmluvné dojednania súčasťou VPP, ale naopak, text tohto článku sa stáva súčasťou osobitných zmluvných dojednaní.

Súd prvého stupňa nepreskúmal hodnovernosť výpovede navrhovateľky z hľadiska pomeru k veci, opomenul dôkazy navrhnuté odporcom, nesprávne vyhodnotil skutkové zistenia z vykonaného dokazovania, nevykonal rozbor vzájomne si odporujúcich dôkazov (listinný dôkaz kontra výpoveď účastníka, resp. tzv. svedka, dospel k neúplnému a nesprávnemu skutkovému záveru a následne ku nesprávnemu právnemu záveru. Logicky na takto nedostatočne a nesprávne zistený skutkový a právny záver aplikoval čiastočne nesprávne správnu právnu normu (OZ, ustanovenia §§ 52 až 53, s opomenutím aplikovať aj § 53 ods. 10), neaplikoval správnu právnu normu na predzmluvné jednanie medzi sprostredkovateľom poistenia a navrhovateľkou, a to v dôsledku neúplné zisteného skutkového stavu, ďalej pri aplikácii právnych noriem na zistený skutkový stav opomenul konať eurokonformne (v súlade s účelom a zmyslom Smernice 93/13/EHS resp. výkladovou judikatúrou ESD k tejto Smernici), konal procesne tak, že narušil právo odporcu na právnu istotu a prepjato formalistickým prístupom zamedzil odporcovi prístup ku skutočnej spravodlivosti, účelovým prístupom, kedy svoju ex offo povinnosť konať eurokonformne uplatňoval iba vtedy, kedy to bolo zdanlivo v prospech navrhovateľky. Narušil na strane odporcu právo na rovnosť účastníkov, porušil právo účastníka na priamosť konania nevykonaním výsluchu sprostredkovateľa poistenia na objektivizáciu tvrdení oboch účastníkov konania. Procesne opomenul v súlade s ustanovením § 118 ods. 2 OSP oboznámiť účastníkov s tým, ktoré dôkazy pokladá súd za nesporné, ktoré za sporné, a tým neumožnil odporcovi produkovať dôkazy a podpornú právnu argumentáciu na potvrdenie jeho stanoviska.

Odporca v odvolaní ďalej uviedol, že obdobné poisťné zmluvy v danej dobe poskytovalo na plne liberalizovanom poisťnom trhu SR 26 poisťovní, preto nie je možné tvrdiť, že by navrhovateľka bola nútená uzavrieť poisťnú zmluvu bez rozmyslu práve s odporcom. Poisťná zmluva sa neuzatvárala v majetkovej tiesni a vôľové a rozhodovacie danosti a schopnosti navrhovateľky v čase uzavretia zmluvy neboli ovplyvnené vidinou rýchleho zisku peňazí, ktorá by mala navrhovateľku nútiť ku kompromisom v obsahu zmluvného vzťahu. Následne po vyhotovení Informácie sprostredkovateľom došlo v navrhovateľkou určenom čase ku vyhotoveniu návrhu poisťnej zmluvy, ktorá bola zo strany navrhovateľky a sprostredkovateľa poistenia riadne podpísaná. VPP, ktoré odovzdal sprostredkovateľ poistenia navrhovateľke, obsahovali úplne na svojom konci jednoznačnú, krátku a zrozumiteľnú vetu, umiestnenú priamo nad deklaratórnym podpisom navrhovateľky o prevzatí VPP. Nie je logické a mysliteľné, aby navrhovateľka podpisom osobitných zmluvných dojednaní konala v omyle, keď sa domnievala, že znova podpisuje buď poisťnú zmluvu, alebo znova prevzatie VPP, o to viac, že sama bola sprostredkovateľkou poistenia.

Ak súd prvého stupňa vo svojom rozhodnutí poukázal na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR vo veci sp. zn. 6Cdo 1/2012, takýto jeho právny záver neobstojí, lebo konajúci súd vedel, že dovolací súd nerozhodoval o merite veci, ale dovolanie odmietol pre procesnú neprípustnosť.

Poukazujúc na závery Ústavného súdu SR vo veci sp. zn. II. ÚS 499/2012, I. ÚS 255/2010, na rozhodnutia vo veciach C-478/09 Komisia ES c/a Švédske kráľovstvo, C-237/02 Freiburger Kommunalbauten, C-453/10 Pereničová, na Smernicu Rady 93/13/EHS a na rozhodnutia súdov SR (napr. vo veci Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 18CoE/132/2013 odporca v odvolaní ďalej poukázal na to, že súd prvého stupňa dôkladne neposudzoval hlavný právny vzťah, a to poisťný vzťah medzi navrhovateľkou a odporcom a nijako sa nevenoval jeho zániku v druhom roku po uzavretí zmluvy, ktorá mala trvať dlhší čas. Súd prvého stupňa svoje rozhodnutie riadne neodôvodnil, jeho rozhodnutie je arbitrálne, lebo súd prvého stupňa neposudzoval komplexné znenie čl. XV. VPP po predchádzajúcom posúdení osobitných zmluvných dojednaní č. 01/2007, pretože práve tieto obsahujú hmotnoprávnu dohodu o uzavretí rozhodcovskej doložky. Súd neodôvodnil skutočnosť, že navrhovateľka mala možnosť Osobitné zmluvné dojednania podpísať, alebo nepodpísať, a teda rozhodcovskú doložku prijať, alebo neprijať. Zo znenia rozhodcovskej doložky vyplýva, že bola predtým vysvetlená navrhovateľke sebou samou a bola doložená dvojitým podpisom navrhovateľky.

Súd nesprávne vyhodnotil aj postup a rozhodovanie rozhodcovského súdu v skrátenej forme konania. Rozhodcovský súd vykonal prvotné konanie v skrátenej forme so zohľadnením všetkých noriem aplikovateľných aj v rámci ochrany spotrebiteľa. Navrhovateľka mohla využiť opravný prostriedok

smerujúci k automatickému zrušeniu rozhodcovského rozsudku a k vykonaniu riadneho konania za rovnocennej účasti oboch účastníkov v spore.

Zo záznamu vyhotoveného pred uzavretím poistenia bola navrhovateľka sama sebou osobitne upozornená na zákon č. 244/2002 Z. z., ako aj na časť XV. VPP. Samotná navrhovateľka si stanovovala dĺžku času, kedy poistenie uzavrie. Pred podpisom poistnej zmluvy mala taký čas, aký si sama zvolila, a to na riadne oboznámenie sa a zváženie podpisu nie iba poistnej zmluvy, ale najmä Osobitných zmluvných dojednaní. Odporca uniesol dôkazné bremeno v časti individuálneho dojednania rozhodcovskej doložky cez tretiu osobu, a to pred uzavretím samotnej poistnej zmluvy s navrhovateľkou.

Na základe uvedeného odporca žiadal, aby odvolací súd napadnutý rozsudok zrušil a vrátil vec súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

Odporca v predmetnom odvolaní zároveň vzniesol námietku zaujatosti voči sudcovi Krajského súdu v Prešove JUDr. Petrovi Strakovi pre jeho pomer k veci a k odporcovi ako k priamemu účastníkovi konania.

Podľa rozsahu práce Krajského súdu v Prešove na rok 2014 zákonnými sudcami v prejednávannej veci sú JUDr. Jana Burešová, JUDr. Gabriela Világiová a JUDr. Zlata Simková, ktoré tvoria senát 17Co. JUDr. Peter Straka nie je v prejednávannej veci zákonným sudcom, preto nebol zákonný dôvod sa vznieseniu námietkou zaujatosti podľa § 14 a násl. O.s.p. zaoberať. Právne významná by táto námietka zaujatosti bola v prípade, ak by bol JUDr. Straka vo veci zákonným sudcom.

Navrhovateľka sa k odvolaniu odporcu nevyjadrila.

Odvolací súd v rámci kompetencií vyplývajúcich z ust. § 10 ods. 1 O.s.p. preskúmal napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa v spojení s jeho doplniacim rozsudkom spolu s konaním, ktoré mu predchádzalo, v zmysle zásad uvedených v ust. § 212 O.s.p., vo veci nenariadil odvolacie pojednávanie, čo je v súlade s ust. § 214 ods. 1, 2 O.s.p., vo veci bolo nariadené verejné vyhlásenie rozhodnutia. Zistil, že prvostupňový súd pri rozhodovaní v prejednávannej veci postupoval správne. Správne zistil skutkový stav veci, správne aplikoval právne predpisy a správne vo veci aj rozhodol. Ani po podaní odvolania odporcom nebolo zistené, že by prvostupňový súd vo svojom konaní a rozhodovaní pochybil. Odvolací súd sa stotožňuje s presvedčivými a správnymi závermi rozhodnutia súdu prvého stupňa, na ktoré v celom rozsahu poukazuje (§ 219 ods. 2 O.s.p.).

K odvolacím námietkam odporcu odvolací súd na doplnenie konštatuje:

Podľa § 52 ods. 1, 2, 3 Občianskeho zákonníka spotrebiteľskou zmluvou je každá zmluva bez ohľadu na právnu formu, ktorú uzatvára dodávateľ so spotrebiteľom, pričom ustanovenia o spotrebiteľských zmluvách ako aj všetky iné ustanovenia upravujúce právne vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ sa použijú vždy, ak je to na prospech zmluvnej strany, ktorá je spotrebiteľom. Odlišné zmluvné dojednanie alebo dohody, ktorých obsahom alebo účelom je obchádzanie tohto ustanovenia, sú neplatné. Dodávateľom je osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy koná v rámci predmetu svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti.

Podľa § 52 ods. 4 Občianskeho zákonníka, spotrebiteľom je fyzická osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy nekoná v rámci predmetu svojej obchodnej činnosti alebo inej podnikateľskej činnosti.

Podľa § 53 ods. 1, 2, 3 Občianskeho zákonníka, spotrebiteľské zmluvy nesmú obsahovať ustanovenia spôsobujúce značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa (ďalej len „neprijateľná podmienka“), to neplatí, ak ide o zmluvné podmienky, ktoré sa týkajú hlavného

predmetu plnenia a primeranosti ceny, ak tieto zmluvné podmienky sú vyjadrené určito, jasne a zrozumiteľne alebo ak boli neprijateľné podmienky individuálne dojednané. Za individuálne dojednané zmluvné ustanovenia sa nepovažujú také, s ktorými mal spotrebiteľ možnosť oboznámiť sa pred podpisom zmluvy, ak nemohol ovplyvniť obsah. Ak dodávateľ nepreukáže opak, zmluvné ustanovenia dohodnuté medzi dodávateľom a spotrebiteľom sa nepovažujú za individuálne dojednané.

Podľa § 1 ods. 2 zák. č. 244/2002 Z. z. o rozhodcovskom konaní, v rozhodcovskom konaní možno rozhodovať len spory, ktoré účastníci konania pred súdom môžu skončiť súdnym zmerom.

Podľa § 40 ods. 1 zák. č. 244/2002 Z. z. o rozhodcovskom konaní, účastník rozhodcovského konania sa môže žalobou podanou na príslušnom súde domáhať zrušenia tuzemského rozhodcovského rozsudku, len ak

a) rozhodcovský rozsudok bol vydaný vo veci, ktorá nemôže byť predmetom rozhodcovského konania (§ 1 ods. 3),

b) rozhodcovský rozsudok bol vydaný vo veci, o ktorej už predtým právoplatne rozhodol súd alebo sa o nej právoplatne rozhodlo v inom rozhodcovskom konaní,

c) jeden z účastníkov rozhodcovského konania popiera platnosť rozhodcovskej zmluvy,

d) sa rozhodlo o veci, na ktorú sa rozhodcovská zmluva nevzťahovala, a účastník rozhodcovského konania túto okolnosť v rozhodcovskom konaní namietal,

e) účastník rozhodcovského konania, ktorý musí byť zastúpený zákonným zástupcom, nebol takto zastúpený alebo v mene účastníka rozhodcovského konania vystupovala osoba, ktorá nebola na to splnomocnená a jej úkony neboli ani dodatočne schválené,

f) sa na vydaní rozhodcovského rozsudku zúčastnil rozhodca, ktorý bol rozhodnutím podľa § 9 vylúčený pre predpojatosť alebo ktorého vylúčenie účastník rozhodcovského konania pred vydaním rozhodcovského rozsudku nie zo svojej viny nemohol dosiahnuť,

g) bola porušená zásada rovnosti účastníkov rozhodcovského konania (§ 17),

h) sú dôvody, pre ktoré možno žiadať o obnovu konania podľa osobitného zákona, 14) alebo

i) bol rozhodcovský rozsudok ovplyvnený trestným činom rozhodcu, účastníkov konania alebo znalca, za ktorý bol právoplatne odsúdený,

j) pri rozhodovaní boli porušené všeobecne záväzné právne predpisy na ochranu práv spotrebiteľa.

Podľa § 40 ods. 2 zák. č. 244/2002 Z. z., ak podá účastník rozhodcovského konania žalobu na príslušnom súde, napadnutý rozhodcovský rozsudok zostáva právoplatný. Súd, ktorý rozhoduje o žalobe, môže na návrh účastníka konania vykonateľnosť rozhodcovského rozsudku odložiť.

Podľa § 43 ods. 1 zák. č. 244/2002 Z. z., ak súd zruší rozhodcovský rozsudok z dôvodov podľa § 40 písm. a) a c), pokračuje v konaní vo veci v rozsahu uvedenom v žalobe alebo v rozsahu uvedenom vo vzájomnej žalobe.

Na tom, že právny vzťah vznikol nepochybne medzi navrhovateľkou a odporcom, nič nemení okolnosť, že poisťnú zmluvu uzatvárala navrhovateľka ako sprostredkovateľka poistenia a ako aj poisťník.

Pri uzavretí predmetnej poisťnej zmluvy navrhovateľka podpísala vyhlásenie, že bola oboznámená so Všeobecnými poisťnými podmienkami, ktoré sú súčasťou zmluvy.

Súčasťou Všeobecných poisťných podmienok sú aj osobitné dojednania č. 01/2007 k zmluve č. 4466790005.

Podľa týchto osobitných zmluvných dojednaní navrhovateľka s odporcom, okrem iného, vyjadrili svoju vôľu v prípade vzniku akéhokoľvek sporu medzi zmluvnými stranami, že sa namiesto súdneho konania z dôvodu účelnosti, praktickosti a rýchlosti podrobia rozhodcovskému konaniu v zmysle čl. XV. časti VPP s tým, že toto ustanovenie chápu ako rozhodcovskú doložku.

Osobitné zmluvné dojednania k poisťnej zmluve navrhovateľka podpísala v deň podpisu poisťnej zmluvy. V deň uzatvorenia poisťnej zmluvy bol spísaný aj záznam o požiadavkách a potrebách klienta k poisťným zmluvám.

V záhlaví predmetného záznamu je okrem iného uvedené, že v prípade vzniku sporov vyplývajúcich zo sprostredkovania poistenia je možné na ich mimosúdne vyrovnanie využiť inštitút rozhodcovského konania v zmysle zákona č. 244/2002 Z. z. o rozhodcovskom konaní a všeobecných poisťných podmienkach platných od 01.01.2007 (XV. časť).

Vychádzajúc z uvedeného odvolací súd konštatuje správny záver prvostupňového súdu, že zmluva uzavretá medzi navrhovateľkou a odporcom je spotrebiteľskou zmluvou, na ktorú sa vzťahujú ustanovenia Občianskeho zákonníka.

V predmetnej veci je rozhodcovská zmluva predformulovaná na tlačive odporcu, pričom podstatou individuálne nevyjednanej zmluvnej klauzuly je skutočnosť, že bola vopred dodávateľom naformulovaná bez možnosti zmeny jej obsahu, a to je práve aj prípad typových rozhodcovských zmlúv, ktoré sa predkladajú spotrebiteľom na podpis a majú vyvolať dojem, že si ich vyžiadali spotrebiteľia.

Spotrebiteľ, ak si želá niečo z určitých dôvodov, minimálne sa predpokladá, že vie, prečo chce niečo individuálne vyjednať. Skutočnosť, že rozhodcovská zmluva je formulovaná v rámci štandardnej formulárovej zmluvy neodôvodňuje záver, že odporca preukázal osobitné vyjednanie.

Rozhodcovská zmluva uzavretá so spotrebiteľom, ak má byť právom akceptovateľná ako prejav zmluvnej autonómie, musí byť výsledkom slobodnej vôle oboch zmluvných strán. Slobodná vôľa vyžaduje informácie o možnosti voľby medzi viacerými riešeniami a informácie o tom, čo tá ktorá voľba konkrétne znamená (porov. uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky vo veci 6 M Cdo 9/2012.)

Odporca si v tomto smere dôkazné bremeno nespĺnil. Kvalifikačným kritériom pre záver, že nejde o individuálne vyjednanú zmluvnú podmienku je stav, ak zmluvné podmienky boli vopred pripravené a nebolo možné meniť ich obsah, čo je daný prípad.

K odvolacej námietke odporcu, že súd rozhodcovská doložka bola v danom prípade jednoznačne individuálne dojednaná, odvolací súd konštatuje, že odporca v priebehu konania pred súdom prvého stupňa a ani v odvolacom konaní nepreukázal individuálne dojednanú rozhodcovskú doložku. Ani odvolací súd nemal najmenší dôvod na to, aby vylúčil režim súdnej kontroly neprijateľných podmienok len kvôli nadpisu, ktorý ani nekorešponduje s presným označením inštitútu „individuálne dojednaného zmluvného ustanovenia“.

K odvolacej námietke odporcu, že navrhovateľka nie je laikom a sama bola sprostredkovateľom poistenia, odvolací súd uvádza, že uvedená okolnosť nie je dôvodom na spochybnenie záveru, že rozhodcovská doložka, na základe ktorej bol vydaný rozhodcovský rozsudok, nebola dojednaná individuálne a že navrhovateľka nemala možnosť ovplyvniť obsah poisťnej zmluvy.

Z vykonaného dokazovania nepochybne vyplýva a navrhovateľka to namietala aj v priebehu celého konania, že k dohode o jurisdikcii rozhodcovského súdu pre prípad vzniku možného sporu nedošlo.

Navrhovateľka v návrhu na začatie konania namietala neplatnosť rozhodcovskej doložky, na dojednanej vo všeobecných poisťných podmienkach, na základe ktorej bol vydaný rozhodcovský rozsudok Arbitrážneho súdu Košice pod sp. zn. 3C 1837/2012 zo dňa 19.1.2012.

Navrhovateľka argumentovala tým, že rozhodcovský rozsudok bol vydaný na základe neplatnej rozhodcovskej zmluvy, bola porušená zásada rovnosti účastníkov rozhodcovského konania podľa ustanovenia § 7 Zákona o rozhodcovskom konaní a pri rozhodovaní boli porušené všeobecne záväzné právne predpisy na ochranu práv spotrebiteľa.

Uviedla, že s odporcom dňa 24.1.2008 uzatvorila poisťnú zmluvu, č. 4466790005 s dohodnutými mesačnými splátkami poisťného vo výške 240,- Sk s dátumom konca poistenia 25.1.2048.

Odporca jej dňa 16.12.2008 oznámil, že z dôvodu údajného nedoplatku na poisťnom zrušil ku dňu 25.1.2009 jej poisťnú zmluvu a vyzval ju na úhradu údajného nedoplatku vo výške 475,- Sk, ktoré z dôvodu nátlaku odporcu zaplatila.

Vzťahy medzi ňou a odporcom považovala za vysporiadané.

Medzičasom však odporca podal na Arbitrážny súd Košice návrh na začatie konania o zaplatenie 51,45 eur a návrh na splátkový kalendár, ktorú sumu si uplatnil ako náhradu nákladov na odmenu sprostredkovateľa za sprostredkovanie poisťnej zmluvy medzi ňou a odporcom.

O konaní ani nároku odporcu nebola upovedomená až do dňa, kedy jej bol doručený rozhodcovský rozsudok, ktorý bol vydaný v skrátrenom konaní.

Údajné nároky odporcu neuznáva.

Poukázala na to, že konanie odporcu, keď ponúkol zníženie poisťného a malými písmenami uviedol, že týmto má dôjsť k zmene podmienok, pričom tieto podmienky neboli súčasťou predmetného listu, považuje za konanie v rozpore s poctivým obchodným stykom, dobrými mravmi a zvyklosťami pri poskytovaní služby a za uvedenie jej ako spotrebiteľky do skutkového omylu.

Poukázala na to, že vo veci neexistuje žiadna uzatvorená a platná rozhodcovská doložka ani rozhodcovská zmluva, na základe ktorej by mohol konať rozhodcovský súd. Ustanovenie článku XV. Všeobecných poisťných podmienok, ktoré uzatvorila, a ktoré ustanovuje, že v prípade sporu z poisťnej zmluvy bude vo veci rozhodovať rozhodcovský súd, je v zmysle ustanovenia § 53 ods. 4 písmena r/ Občianskeho zákonníka neprijateľnou podmienkou. Rozhodcovský súd preto nemá právomoc v tejto veci konať a rozhodnúť. Takéto dojednanie, podľa jej názoru vzbudzuje pochybnosti aj o objektívnosti rozhodcovského súdu vytvoreného odporcom. Poukázala ďalej na to, že procesný postup rozhodcovského súdu, rozhodcovský súd rozhodol v skrátrenom konaní, pričom však lehota na podanie odporu bola určená 5 dní (čo je iba 1/3 a lehoty na podanie odporu podľa O.s.p.) a podmienkou na odpor je zaplatenie sumy 72 eur. Takéto procesné pravidlá rozhodcovského súdu ju ako spotrebiteľku podstatným spôsobom znevýhodňujú. Aj priznaná výška trov konania 276,- eur je mnohonásobne vyššia, ako by bola náhrada trov v súdnom konaní pri vydaní platobného rozkazu.

Zo spisu nevyplýva, že by bola navrhovateľka poučená o rozhodcovskej doložke a o jej následkoch z nej vyplývajúcich.

Je pritom irelevantné, či navrhovateľka uzavretím zmluvy o poistení profitovala ako podnikateľ - sprostredkovateľ poistenia. Listinné dôkazy a vyjadrenia odporcu nepreukázali, že by v danom prípade bolo došlo k individuálne dojednanej rozhodcovskej doložke. Odporca nepreukázal a ani z ničoho nevyplýva, že by bola podstata rozhodcovského konania vysvetlená navrhovateľke odporcom v čase, keď mala byť odborne zaškolená ako sprostredkovateľka. Nebolo tiež preukázané, aby bola rozhodcovská doložka jednoznačne individuálne dojednaná. Za individuálne dojednanie rozhodcovskej doložky nemožno považovať iba podpísanie osobitných zmluvných dojednaní vo formulárovej zmluve.

Zákon charakterizuje spotrebiteľskú zmluvu tak, že je pre spotrebiteľa vopred pripravená a nie je vytvorený priestor na dojednanie obsahu zmluvy alebo jej zmeny. Zmluva uzavretá medzi účastníkmi konania túto charakteristiku spĺňa. Všeobecné poistné podmienky, ktoré boli pripravené vopred pre veľký počet spotrebiteľov sú súčasťou zmluvy a tieto navrhovateľka ovplyvniť nemohla. Zo znenia rozhodcovskej doložky, obsiahnutej v časti XV. Všeobecných poistných podmienok vyplýva, že všetky spory sa mali riešiť výlučne v rozhodcovskom konaní pred rozhodcovským súdom.

Takáto rozhodcovská doložka je neprijateľnou zmluvnou podmienkou, lebo je obsiahnutá v štandardnej formulárovej zmluve, resp. vo VPP inkorporovaných do takejto zmluvy a nebola spotrebiteľom osobitne vyjednaná, pričom vyžaduje od spotrebiteľa, aby spory s dodávateľom riešil výlučne v rozhodcovskom konaní.

Pokiaľ ide o ustanovenie zmluvy Osobitné zmluvné dojednanie č. 01/2007, odvolací súd konštatuje, že vyššie uvedené platí aj pre predmetné ustanovenie zmluvy, pretože v tomto ustanovení je opätovne obsiahnutá povinnosť podrobiť sa rozhodcovskému konaniu tak, ako je to uvedené vo Všeobecných poistných podmienkach.

Zo znenia VPP a aj z ustanovenia zmluvy Osobitné zmluvné dojednanie č. 01/2007 nevyplýva nič iné, len povinnosť navrhovateľky podrobiť sa rozhodcovskému konaniu.

Vo vzťahu k odvolacej námietke odporcu, že do poistného vzťahu s navrhovateľkou vstupoval ako s informovaným spotrebiteľom, o čom predkladá ako dôkaz Záznam o požiadavkách a potrebách klienta k poistnej zmluve, odvolací súd uvádza, že v predmetnej listine je iba zmienka o možnosti využitia inštitútu rozhodcovského konania bez toho, aby v nej boli náležite objasnené rozdiely medzi konaním pred rozhodcovským súdom a všeobecným súdom.

O pravdivosti výpovede navrhovateľky nevznikla pochybnosť ani v odvolacom konaní.

K odvolacej námietke odporcu, že v konaní pred rozhodcovským súdom a v občianskom súdnom konaní sú rovnako zabezpečené procesné práva účastníkov, odvolací súd konštatuje, že ide o nedôvodnú odvolaciu námietku, pričom v celom rozsahu poukazuje na odôvodnenie napadnutého rozsudku, v ktorom sa súd prvého stupňa náležite s touto otázkou vysporiadal a k čomu odvolací súd len na doplnenie správnosti tohto záveru prvostupňového súdu konštatuje, že pre spotrebiteľa je konanie pred rozhodcovským súdom nepochybne nevýhodnejšie, než je to v konaní pred všeobecným súdom. Okolnosť, či v rozhodcovskom konaní rozhodoval rozhodcovský súd kreovaný odporcom alebo nie, nespochybňuje záver o tom, že vo veci rozhodoval orgán, ktorý na to nemal právomoc.

Ani odvolaciu námietku odporcu, že napadnutý rozsudok je nepredvídateľný, nepovažuje odvolací súd za dôvodnú, lebo dôvody, pre ktoré žalovaný rozsudok za takýto považuje, nemôžu objektívne založiť následok nepredvídateľnosti rozhodnutia. Napadnutý rozsudok vychádza z náležitého právneho aj skutkového posúdenia veci a odvolací súd konštatuje, že jeho odôvodnenie zodpovedá požiadavke náležitého odôvodnenia.

Na základe uvedeného odvolací súd zhodnotil, že napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa je správny. Odporca neuviedol v odvolacom konaní také relevantné odvolacie dôvody, ktoré by boli spôsobilé spochybníť správnosť napadnutého rozsudku.

Preto odvolací súd napadnutý rozsudok v spojení s dopĺňacím rozsudkom v súlade s ustanovením § 219 Občianskeho súdneho poriadku ako vecne správny potvrdil.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.